

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ షష్ఠ కాణ్డే ప్రథమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ప్రాచీనవగ్ంశజ్ఞురోతి దేవమనుష్యా దిశో వ్యభజన్త ప్రాచీన్దేవా దక్షిణా పితరః
ప్రతీచీం మనుష్యా ఉదీచీగ్ం రుద్రా యత్ప్రాచీనవగ్ంశజ్ఞురోతి దేవలోకమేవ తద్యజమాన
ఉపావర్తతే పరి శ్రయత్యన్తర్హితో హి దేవలోకో
మనుష్యలోకాఽన్నాస్మాల్లోకాధేన్వతవ్యమివేత్యాహుః కో హి తద్వేద యద్యముష్మిల్లోకేఽస్తి
వా న వేతి దిక్ష్యతీకాశాన్కరో- [౧] త్యుభయోర్లోకయోరభిజిత్త్య కేశశ్మశ్చ వపతే నఖాని ని
కృన్తతే మృతా వా ఏషా త్వగమేధ్యా యత్కేశశ్మశ్చ మృతామేవ త్వచమమేధ్యామపహత్య
యజ్ఞియో భూత్వా మేధముపైత్యజ్గిరసః సువర్గం లోకం యన్తోఽపున దీక్షాతపసి
ప్రావేశయన్తపున స్నాతి సాక్షాదేవ దీక్షాతపసి అవ రున్ధే తీర్థే స్నాతి తీర్థే హి తే తాం
ప్రావేశయన్తీర్థే స్నాతి [౨] తీర్థమేవ సమానానాం భవత్యపోఽశ్నాత్యన్తరత ఏవ మేధ్యో
భవతి వాససా దీక్షయతి సామ్యం పై క్షౌమన్దేవతయా సోమమేష దేవతాముపైతి యో
దీక్షతే సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహిత్యాహ స్వామేవ దేవతాముపైత్యథో
ఆశిషమేపైతామా శాస్తీఽగ్నేస్తూషాధానం వాయోర్వాతపానం పితృణాం నీవిరోషధీనాం
ప్రఘాతః [౩] ఆదిత్యానాం ప్రాచీనతానో విశ్వేషాం దేవానామోతుర్నక్షత్రాణామతీకాశాస్తద్వా
ఏతధ్సర్వదేవత్యం యద్వాసో యద్వాససా దీక్షయతి సర్వాభిరేవైనం దేవతాభిర్దీక్షయతి
బహిఃప్రాణో పై మనుష్యస్తస్యాఽశనం ప్రాణోఽశ్నాతి సప్రాణ ఏవ దీక్షత ఆశితో భవతి
యావాసేవాఽస్య ప్రాణస్తేన సహ మేధముపైతి ఘృతం దేవానాం మస్తు పితృణాం నిష్పక్వం
మనుష్యాణాం తద్వా [౪] ఏతధ్సర్వదేవత్యం యన్నవనీతం యన్నవనీతేనాఽభ్యజ్క్తే సర్వా
ఏవ దేవతాః ప్రిణాతి ప్రచ్యుతో వా ఏషోఽస్మాల్లోకాదగతో దేవలోకం యో దీక్షితోఽన్తరేవ

నవనీతన్తస్మాన్నవనీతేనాకభ్యజ్ఞేకనులోమం యజుషా వ్యావృత్త్యా ఇన్ద్రో వృత్రమహన్తస్య
 కనీనికా పరాకపతత్తదాఇన్ద్రానమభవద్యదాజ్ఞే చక్షురేవ భ్రాతృవ్యస్య వృజ్ఞే దక్షిణం
 పూర్వమాకజ్ఞే [౫] సవ్యగ్ం హి పూర్వం మనుష్యా ఆఇన్ద్రతే న ని ధావతే నీవ హి
 మనుష్యా ధావన్తే పఇన్ద్ర కృత్వ ఆకజ్ఞే పఇన్ద్రాక్షరా పజ్ఞేః పాజ్ఞే యజ్ఞో
 యజ్ఞమేవాకవ రున్ధే పరిమితమాకజ్ఞేకపరిమితగ్ం హి మనుష్యా ఆఇన్ద్రతే
 సతూలయాకజ్ఞేకపతూలయా హి మనుష్యా ఆఇన్ద్రతే వ్యావృత్త్యా
 యదపతూలయాకజ్ఞేత వజ్ర ఇవ స్యాధ్నతూలయాకజ్ఞే మిత్రత్వాయే- [౬] న్ద్రో
 వృత్రమహన్తోన్ద్రా ౧ పోక ౧ భ్యమియత తాసాం యస్మేధ్యం యజ్ఞియగ్ం
 సదేవమాసీత్తదపోదక్రామత్తే దర్భా అభవన్ యద్దర్భ పుఇన్ద్రతైః పవయతి యా ఏవ మేధ్యా
 యజ్ఞియాః సదేవా ఆపస్తాభిరేవైనం పవయతి ద్వాభ్యాం పవయత్యహోరాత్రాభ్యామేవైనం
 పవయతి త్రిభిః పవయతి త్రయ ఇమే లోకా ఏభిరేవైనం లోకైః పవయతి పఇన్ద్రభిః [౭]
 పవయతి పఇన్ద్రాక్షరా పజ్ఞేః పాజ్ఞే యజ్ఞో యజ్ఞాయేవైనం పవయతి షడ్భిః
 పవయతి షడ్వా ఋతవ ఋతుభిరేవైనం పవయతి సప్తభిః పవయతి సప్త ఛన్దాగ్ంసి
 ఛన్దోభిరేవైనం పవయతి నవభిః పవయతి నవ వై పురుషే ప్రాణాః సప్రాణమేవైనం
 పవయత్యేకవిగ్ంశత్యా పవయతి దశ హస్త్యా అజ్గలయో దశ పద్యా ఆత్తేక్రవిగ్ంశో
 యావాసేవ పురుషస్తమపరివర్గం [౮] పవయతి చిత్పతిస్త్వా పునాత్విత్యాహ మనో వై
 చిత్పతిర్మనస్తేవైనం పవయతి వాక్పతిస్త్వా పునాత్విత్యాహ వాచైవైనం పవయతి దేవస్త్వా
 సవితా పునాత్విత్యాహ సవితృప్రసూత ఏవైనం పవయతి తస్య తే పవిత్రపతే పవిత్రేణ
 యస్మై కం పుసే తచ్ఛకేయమిత్యాహోకశిషమేవైతామా శాస్తే||[౯]

అతీకాశాన్కరోత్యర్వేశయన్తీతే స్నాతి ప్రఘాతో మనుష్యాణాన్తద్వా ఆకజ్ఞే మిత్రత్వాయ

పఇన్ద్రభిరపరివర్గమష్టాచత్వారిగ్ంశచ్ఛ||6.1.1||

యావన్తో పై దేవా యజ్ఞాయాకపునత త ఏవాకభవన్ య ఏవం విద్వాన్ యజ్ఞాయ
పునీతే భవత్యేవ బహిః పవయిత్వాకంతః ప్ర పాదయతి మనుష్యలోక ఏవైనం పవయిత్వా
పూతం దేవలోకం ప్ర ణయత్యదీక్షిత ఏకయాకహుత్యేత్యాహుః సువేణ చతస్రో జుహోతి
దీక్షితత్వాయ సుచా పశ్చామీం పశ్చాక్షరా పజ్క్తిః పాజ్క్తి యజ్ఞో యజ్ఞమేవాకవ రున్త
ఆకూత్యై ప్రయుజేగ్నయే [౧౦] స్వాహేత్యాహాకకూత్యా హి పురుషో యజ్ఞమభి
ప్రయుజ్క్తి యజేయేతి మేధాయై మనసేగ్నయే స్వాహేత్యాహ మేధయా హి మనసా
పురుషో యజ్ఞమభిగచ్ఛతి సరస్వత్యై పూష్టేగ్నయే స్వాహేత్యాహ వాగ్నై సరస్వతీ
పుథివీ పూషా వాచైవ పుథివ్యా యజ్ఞం ప్ర యుజ్క్తి ఆపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువ
ఇత్యాహ యా పై వర్ష్యాస్తా [౧౧] ఆపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువో యదేతద్యజుర్న
బ్రూయాద్దివ్యా ఆపోకశాంతా ఇమం లోకమా గచ్ఛేయురాపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువ
ఇత్యాహాకస్మా ఏవైనా లోకాయ శమయతి తస్మాచ్ఛాంతా ఇమం లోకమా గచ్ఛన్తి
ద్యావాపుథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపుథివ్యోర్హి యజ్ఞ ఉర్వన్తరిక్షమిత్యాహాకన్తరిక్షే హి యజ్ఞో
బృహస్పతిర్నో హవిషా వృధా- [౧౨] త్విత్యాహ బ్రహ్మ పై దేవానాం
బృహస్పతిర్బ్రహ్మణైవాకసై యజ్ఞమవ రున్తే యద్బ్రూయాద్విధేరితి
యజ్ఞస్థాణుమృచ్ఛేద్వృధాత్విత్యాహ యజ్ఞస్థాణుమేవ పరి వృణక్తి ప్రజాపతిర్యజ్ఞమసృజత
సోకస్మాథ్సృష్టః పరాజైథన్ ప్ర యజురన్లీనాత్ప్ర సామ
తమృగుదయచ్ఛద్యద్గుదయచ్ఛత్తదౌద్ధ హణస్యౌద్ధ హణత్వమృచా [౧౩] జుహోతి
యజ్ఞస్యోద్యత్యా అనుష్టుప్పన్దసాముదయచ్ఛదిత్యాహుస్తస్మాదనుష్టుభా జుహోతి
యజ్ఞస్యోద్యత్యై ద్వాదశ వాథ్సబన్ధాన్యదయచ్ఛన్నిత్యాహుస్తస్మాద్ద్వాదశభిర్వాథ్సబన్ధవిదో
దీక్షయన్తి సా వా ఏషర్గనుష్టుగ్వాగనుష్టుగ్యదేతయర్చా దీక్షయతి వాచైవైనగ్ం సర్వయా
దీక్షయతి విశ్వే దేవస్య నేతురిత్యాహ సావిత్ర్యేతేన మర్తో వృణీత సఖ్య- [౧౪] మిత్యాహ
పితృదేవత్యేతేన విశ్వే రాయ ఇషుధ్యసీత్యాహ వైశ్వదేవ్యేతేన ద్యుమ్నం వృణీత పుష్యస

ఇత్యాహ పౌష్ట్యేతేన సా వా ఏషర్కన్వదేవత్యా యదేతయర్చా దీక్షయతి సర్వాభిరేపైనం
దేవతాభిర్దీక్షయతి సప్తాక్షరం ప్రథమం పదమష్టాక్షరాణి త్రీణి యాని త్రీణి
తాన్యష్టాపుపయన్తి యాని చత్వారి తాన్యష్టా యదష్టాక్షరా తేన [౧౫] గాయత్రీ
యదేకాదశాక్షరా తేన త్రిష్టుగ్యద్ద్వాదశాక్షరా తేన జగతీ సా వా ఏషర్కన్వరాణి ఛన్దాగ్ంసి
యదేతయర్చా దీక్షయతి సర్వేభిరేపైనం ఛన్దోభిర్దీక్షయతి సప్తాక్షరం ప్రథమం పదగ్ం
సప్తపదా శక్వరీ పశవః శక్వరీ పశూనేవావ రున్ధ ఏకస్మాదక్షరాదనాప్తం ప్రథమం పదం
తస్మాద్యద్వాచోనాప్తం తన్మనుష్యా ఉప జీవన్తి పూర్ణయా జుహోతి పూర్ణ ఇవ హి
ప్రజాపతిః ప్రజాపతీరాప్త్యై న్యూనయా జుహోతి న్యూనాద్ధి ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత
ప్రజానాగ్ంసృప్త్యై||[౧౬]

అగ్నయే తా వృధాత్ప్రవా సఖ్యస్తేన జుహోతి పశ్చదశ చ||6.1.2||

ఋక్సామే వై దేవేభ్యో యజ్ఞాయాతిష్ఠమానే కృష్ణో రూపం
కృత్వాపక్రమ్యాతిష్ఠతాస్తేమన్యన్త యం వా ఇమే ఉపావర్థన్యతః స ఇదం భవిష్యతీతి
తే ఉపామన్త్రయన్త తే అహోరాత్రయోర్మహిమానమపనిధాయ దేవానుపావర్తేతామేష వా
ఋచో వర్ణో యచ్ఛుక్లం కృష్ణాజినస్త్వైష సామ్నా యత్క్రష్ణమృక్సామయోః శిల్పే స్థ
ఇత్యాహర్కామే ఏవావ రున్ధ ఏష [౧౭] వా అహ్నో వర్ణో యచ్ఛుక్లం కృష్ణాజినస్త్వైష
రాత్రియా యత్క్రష్ణం యదేవైనయోస్తత్ర న్యక్తం తదేవావ రున్ధే కృష్ణాజినేన దీక్షయతి
బ్రహ్మణో వా ఏతద్దూపం యత్క్రష్ణాజినం బ్రహ్మణైపైనం దీక్షయతీమాం ధియగ్ం
శిక్షమాణస్య దేవేత్యాహ యథాయజురేపైతద్గర్భో వా ఏష యద్దీక్షిత ఉల్బం వాసః పోర్ణతే
తస్మాద్- [౧౮] గర్భాః ప్రావృతా జాయన్తే న పురా సోమస్య క్రయాదపోర్ణీవత యత్పురా
సోమస్య క్రయాదపోర్ణీవత గర్భాః ప్రజానాం పరాపాతుకాః స్యుః క్రీతే సోమేపోర్ణతే
జాయత ఏవ తదథో యథా వసీయాగ్ంసం ప్రత్యపోర్ణతే తాద్భగేవ తదజ్గిరసః సువర్గం

లో॒కం॑ య॒న్త ఊర్జం॑ వ్యభజ॒న్త తతో॑ యదత్యశి॒ష్యత॑ తే శ॒రా అభ॑వ॒న్నూర్న్వై శ॒రా
 యచ్ఛ॑ర॒మయీ॑ [౧౯] మే॒ఖలా॑ భ॒వత్యూర్జమే॒వాక॑వ రు॒స్థే మధ్య॑తః సం న॒హ్యతి॑ మధ్య॒త
 ఏ॒వాక॑స్మా ఊర్జం॑ దధాతి తస్మాన్మధ్య॒త ఊర్జా॑ భు॒జ్జత॑ ఊర్ధ్వం॑ వై పు॒రుష॑స్య నా॒భ్యై
 మే॒ధ్యమ॑వాచీనమమే॒ధ్యం యన్మధ్య॑తః సంన॒హ్యతి॑ మే॒ధ్యం చై॒వాక॑స్యాకమే॒ధ్యం చ
 వ్యా॑వర్తయతీన్ద్రో వృ॒త్రాయ॑ వజ్రం॑ ప్రాక॒హర॑థ్న త్రే॒ధా వ్యభ॑వధ్న్యస్త్రోతీ॒యగ్ం
 రధ॑స్త్రోతీ॒యం యూ॑పస్త్రోతీ॒యం [౨౦] యేక॑న్తఃశ॒రా అశీ॑ర్యన్త తే శ॒రా అభ॑వ॒న్తచ్ఛరా॑ణాగ్ం
 శ॒రత్వం॑ వజ్రో॑ వై శ॒రాః క్షుత్థ॑లు వై మను॒ష్యస్య॑ భ్రాతృ॒వ్యో యచ్ఛ॑ర॒మయీ॑ మే॒ఖలా॑ భ॒వతి
 వజ్రే॑ణైవ సాక్షాత్కు॒ద్ధం భ్రాతృ॑వ్యం మధ్యతోక॑ప హతే త్రి॒వృద్భ॑వతి త్రి॒వృద్వై
 ప్రా॒ణస్త్రీ॑వృతమే॒వ ప్రా॒ణం మధ్యతో॑ యజమా॒సే దధాతి॑ పృథ్వి॒ భవతి॑ రజ్జా॒నాం
 వ్యా॑వృత్త్యై మే॒ఖలయా॑ యజమా॒నం దీక్ష॑యతి యోక్త్రే॒ణ పత్నీ॑ం మిధున॒త్వాయ॑ [౨౧]
 యజ్ఞో॑ దక్షిణామ॒భ్యధ్యా॑యతాగ్ం సమ॒భవ॑త్తదిన్ద్రోకా॒యథ్సోక॑మన్యత యో వా ఇతో
 జని॒ష్యతే॑ స ఇదం భ॒విష్య॑తీతి తాం ప్రా॒విశ॑త్తస్యా ఇన్ద్ర ఏ॒వాక॑జాయత సోక॒మన్యత॑ యో వై
 మదితోక॑పరో జని॒ష్యతే॑ స ఇదం భ॒విష్య॑తీతి తస్యా అను॒మృశ్య॑ యోని॒మాక॑చ్ఛినథ్నా
 సూ॒తవ॑శాకభ॒వత్తథ్నా॑తవశా॒యై జన్మ॑ [౨౨] తాగ్ం హస్తే॒ న్యవే॑ష్టయత తాం మృగే॒షు
 న్యద॑ధాథ్నా కృ॒ష్ణవి॑షాణాకభ॒వదిన్ద్ర॑స్య యోని॒రసి॑ మా మా హిగ్ంసీ॒రితి॑ కృ॒ష్ణవి॑షాణాం ప్ర
 యచ్ఛ॑తి సయోనిమే॒వ యజ్ఞం॑ కరోతి సయోనిం దక్షిణాగ్ం సయోనిమిన్ద్రగ్ం
 సయోని॒త్వాయ॑ కృ॒ష్యై త్వా సు॑సస్యా॒యా ఇత్యా॑హ తస్మాదకృ॒ష్ణప॑చ్యా ఓషధ॒యః ప॑చ్యన్తే
 సు॒పిపు॑లాభ్యస్తోషధీ॒భ్య ఇత్యా॑హ తస్మాదోషధ॒యః ఫ॑లం గృ॒హ్ణన్తి॒ యద్ధస్తే॑న [౨౩]
 కణ్డా॒యేత॑ పామనమ్భాపుకాః ప్ర॒జాః స్యు॑ర్యధ్న్మయేత నగ్నమ్భాపుకాః కృ॒ష్ణవి॑షాణయా
 కణ్డా॒యతే॑కపిగృహ్య సమృతే ప్ర॒జానాం॑ గోపీ॒థాయ॑ న పు॒రా దక్షి॑ణాభ్యో నేతోః
 కృ॒ష్ణవి॑షాణామవ చృతేద్యత్పు॒రా దక్షి॑ణాభ్యో నేతోః కృ॒ష్ణవి॑షాణామవచృతేద్యోనిః ప్ర॒జానాం॑
 పరా॒పాతు॑కా న్యాన్వీతాసు దక్షిణాసు చాత్వా॒లే కృ॒ష్ణవి॑షాణాం ప్రా॒స్యతి॒ యోని॒ర్న్వై యజ్ఞ॑స్య

చా॒త్వా॒లం॑ యో॒నిః కృ॒ష్ణవి॒షా॒ణా యో॒నావే॒వ యో॒నిం దధా॑తి య॒జ్ఞస్య॑ స॒యోని॒త్వాయ॑॥౨౪॥
 రు॒న్ధ ఏ॒ష తస్మా॑చ్ఛ॒రమ॒యీ యూ॒వస్త్రో॑తీ॒యం మిథు॑నత్వాయ జన్మ హస్తే॒నాఽష్టా॑చత్వారి॒గంశ॑చ్ఛ॥6.1.3॥

వా॒గై॒వ దే॒వేభ్యో॑ఽపా॒కృమ॑ద్యజ్ఞా॒యాఽతి॑ష్ఠమా॒నా సా వన॑స్పతీ॒న్పాఽవి॑శథై॒ నషా॑
 వా॒గ్వన॑స్పతి॒షు వద॑తి యా దు॒న్దుభౌ॑ యా తూ॒ణవే॑ యా వీ॒ణాయాం॑ యద్దీ॒క్షిత॑ద॒ణ్డం
 ప్ర॒యచ్ఛ॑తి వాచ॒మేవా॑వ రు॒న్ధ ఔ॑దు॒మ్బరో॑ భవత్యూర్గా॒వ ఉ॑దు॒మ్బర॑ ఊర్జ॒మేవా॑వ రు॒న్ధే
 ముఖే॑న స॒మితో॑ భవతి ముఖత ఏ॒వా॑స్మా ఊర్జం దధా॑తి తస్మా॒న్ముఖ॑త ఊర్జా భు॒జ్జతే॑
 [౨౫] క్రీ॒తే సోమే॑ మైత్రావరు॒ణాయ॑ ద॒ణ్డం ప్ర యచ్ఛ॑తి మైత్రావరు॒ణో హి
 పు॒రస్తా॑దృ॒త్విగ్భ్యో॑ వాచం విభ॒జతి॑ తామృ॒త్విజో॑ య॒జమా॑సే ప్రతి ప్తాప॒యన్తి॒ స్వాహా॑
 య॒జ్ఞం మన॑సేత్యాహ మనసా హి పు॒రుషో॑ య॒జ్ఞమ॑భిగచ్ఛతి స్వాహా
 ద్యా॒వాపృ॑థివీ॒భ్యామి॒త్యాహ॑ ద్యా॒వాపృ॑థివ్యోర్హి య॒జ్ఞః స్వాహో॑ర॒న్తరి॒క్షాది॒త్యాహో॑ఽన్తరి॒క్షే
 హి య॒జ్ఞః స్వాహా॑ య॒జ్ఞం వాతా॑దారభ ఇత్యాహో॑ఽయం [౨౬] వావ యః పవతే స
 య॒జ్ఞస్తమే॑వ సాక్షాదా రభతే ముష్టి కరోతి వాచం యచ్ఛ॑తి య॒జ్ఞస్య॑ ధృ॒త్యా
 అదీ॒క్షిష్టా॑యం బ్రా॒హ్మణ॑ ఇతి త్రిరుపాగ్గ్వాహ దే॒వేభ్య॑ ఏ॒వైనం॑ ప్రా॒హ
 త్రిరు॒చ్చైరు॒భయే॑భ్య ఏ॒వైనం॑ దే॒వమను॑ష్యేభ్యః ప్రా॒హ న పు॒రా నక్ష॑త్రేభ్యో వాచం వి
 సృ॒జేద్యత్పు॒రా నక్ష॑త్రేభ్యో వాచం విసృ॒జేద్య॑జ్ఞం విచ్ఛి॒న్ద్యా- [౨౭] దుది॑తేషు నక్షత్రేషు వ్రతం
 కృ॒ణుతే॑తి వాచం వి సృ॒జతి॑ య॒జ్ఞవ్ర॑తో వై దీ॒క్షితో॑ య॒జ్ఞమే॒వా॑భి వాచం వి సృ॒జతి॑ యది
 విసృ॒జేద్వై॒ష్ణవీ॑మృచమను బ్రూయాద్యజ్ఞో వై విష్ణు॒ర్యజ్ఞే॑నైవ య॒జ్ఞగ్ం స॒ం తనో॑తి దై॒వీం
 ధి॒యం మనా॑మహ ఇత్యాహ య॒జ్ఞమే॒వ తన్మృ॑దయతి సుపారా నో అసద్వశ ఇత్యాహ
 వ్యుష్ణి॒మేవా॑వ రు॒న్ధే [౨౮] బ్రహ్మ॒వాది॑నో వదన్తి హోత॒వ్యం దీ॒క్షిత॑స్య గృ॒హం ౩ ఇ న
 హోత॒వ్యా ౩ మితి॑ హవిర్వై దీ॒క్షితో॑ య॒జ్ఞః హు॒యాద్య॑జమానస్యా॒వదా॑య జుహుయాద్యన్న
 జుహుయాద్య॑జ్ఞపరురన్తరియాద్యే దే॒వా మనో॑జాతా మనో॒యుజ॑ ఇత్యాహ ప్రా॒ణా వై దే॒వా

మ॒నో॒జా॒తా మ॒నో॒యు॒జ॒స్తే॒ష్వే॒వ ప॒రో॒క్షం॑ జా॒హో॒తి తన్నే॑వ హు॒తన్నే॒వాహు॑తగ్గ్ స్వ॒ప॒ంతం॑ వై
 దీ॒క్షిత॑గ్ం రక్షా॒గ్ంసి జి॒ఘా॒గ్ంస॒న్త్యగ్నిః॑ [౨౯] ఖ॒లు వై రక్షో॑హా॒గ్నీ త్వ॑గ్ం సు జా॒గృ॒హి
 వ॒యగ్ం॑ సు మ॒న్ది॒షీమ॑హీ॒త్యాహా॑గ్నిమే॒వాధి॑పాం కృ॒త్వా స్వ॑పి॒తి రక్ష॑సామ॒పహ॑త్యా
 అ॒వ్ర॒త్యమి॑వ వా ఏ॒ష క॒రోతి॑ యో దీ॒క్షితః॑ స్వ॒పితి॑ త్వ॒మగ్నీ॑ వ్ర॒తపా॑ అ॒సీత్యా॑హా॒గ్నిర్వై
 దే॒వానాం॑ వ్ర॒తప॑తిః స ఏ॒వైనం॑ వ్ర॒తమా॑ ల॒మ్భయ॑తి దే॒వ ఆ మ॒ర్త్యేష్వే॑త్యాహ దే॒వో [౩౦]
 హ్యే॒ష స॒న్మర్త్యే॑షు త్వం య॒జ్ఞేష్వే॑ద్య ఇ॒త్యాహై॒తగ్ం హి య॒జ్ఞేష్వే॑డతే॒కప॑ వై
 దీ॒క్షితా॑థ్సు॒షుపు॑ష ఇ॒న్ద్రియం॑ దే॒వతాః॑ క్రా॒మన్తి॑ విశ్వే దే॒వా అ॒భి
 మా॒మాక॑వ॒వృ॒త్రన్ని॑త్యాహే॒న్ద్రియే॑ణై॒వైనం॑ దే॒వతా॑భిః సం న॒యతి॑ యదే॒తద్య॑జు॒ర్న
 బ్రూ॒యాద్యా॑వత ఏ॒వ ప॒శూన॑భి దీ॒క్షేత॑ తా॒వన్తో॑స్య ప॒శవః॑ సూ॒ర్యా రా॑స్వే॒య- [౩౧] ధో॒మాక॑
 భూ॒యో భ॒రేత్యా॑హా॒పరి॑మితానే॒వ ప॒శూన॑వ రు॒న్ధే చ॒న్త్రమ॑సి మ॒మ భో॑గా॒య భ॒వేత్యా॑హ
 యథా॑దే॒వత॑మే॒వైనాః॑ పృ॒తి గృ॒హ్లాతి॑ వా॒యపే॑ త్వా వరు॒ణాయ॑ త్వే॒తి యదే॒వమే॒తా
 నాక॑నుదిశే॒దయథా॑దే॒వతం॑ దక్షి॒ణా గ॑మ॒యేదా॑ దే॒వతా॑భ్యో వృ॒శ్శ్యేత॑ యదే॒వమే॒తా
 అను॑దిశతి యథా॑దే॒వత॑మే॒వ దక్షి॒ణా గ॑మ॒యతి॑ న దే॒వతా॑భ్య ఆ [౩౨] వృ॒శ్శ్యతే॑ దే॒వీరా॑పో
 అపాం॑ న॒పాది॑త్యాహ యద్వో మే॒ధ్యం య॒జ్ఞియ॑గ్ం సదే॒వం తద్వో॑ మాక॒వ క్ర॒మిష॑మి॒తి
 వాపై॑తదా॒హాచ్ఛి॑న్నం త॒న్తుం పృ॑థి॒వ్యా అను॑ గే॒షమి॑త్యాహ సే॒తుమే॑వ కృ॒త్వాత్యే॑తి||[౩౩]
 భు॒క్ష్వతే॑యశ్శే॒న్ద్యాదృ॒న్దేగి॑రాహ దే॒వ ఇ॒యద్దే॒వతా॑భ్య ఆ త్ర॒యస్త్రి॑గ్ంశచ||6.1.4||

దే॒వా వై దే॒వయ॑జనమ॒ధ్యవ॑సాయ ది॒శో న ప్రా॑జాన॒స్తే ౧ న్యో॑క॒న్యము॑పాక॒ధావ॑న్త॒వయా॑ పృ
 జా॒నామ॑ త్వ॒యేతి॑ తే॒దిత్యా॑గ్ం స॒మధ్రి॑యన్త త్వ॒యా పృ జా॒నామే॒తి సా॑బ్రవీ॒ద్వరం॑ వృ॒ణై
 మత్ప్రా॑యణా ఏ॒వ వో య॒జ్ఞా మ॑దు॒దయ॑నా అ॒సన్ని॑తి త॒స్మాదా॑ది॒త్యః ప్రా॑యణీ॒యో
 య॒జ్ఞానా॑మాది॒త్య ఉ॒దయ॑నీ॒యః ప॒శ్చ దే॒వతా॑ య॒జతి॑ ప॒శ్చ ది॒శో ది॒శాం పృ॒జ్ఞాత్యా॑ [౩౪]
 అథో ప॒శ్చాక్ష॑రా ప॒జ్కిః పా॒జ్కో య॒జ్ఞో య॒జ్ఞమే॒వాక॑వ రు॒న్ధే పథ్యా॑గ్

స్వ॒స్తి॒మ॒య॒జ॒న్వా॒చీ॒మే॒వ త॒యా ది॒శం ప్రా॒జాన॒న్నగ్ని॒నా దక్షి॒ణా సోమే॒న ప్ర॒తీచీ॒గ్ం
 స॒వి॒త్రోదీ॒చీమ॒ది॒త్యోర్ధ్వాం ప॒థ్యాగ్ స్వ॒స్తిం య॒జతి ప్రా॒చీమే॒వ త॒యా ది॒శం ప్ర॒జానా॒తి
 ప॒థ్యాగ్ స్వ॒స్తిమి॒ష్టాఽగ్ని॒షోమౌ య॒జతి చక్షు॒షీ వా ఏ॒తే య॒జ్ఞస్య యదగ్ని॒షోమౌ
 తాభ్యా॒మే॒వా॒ను ప॒శ్య- [31] త్యగ్ని॒షోమా॒వి॒ష్టా స॒వితారం య॒జతి స॒వితృప్ర॒సూత
 ఏ॒వా॒ను ప॒శ్యతి స॒వితార॒మి॒ష్టాఽది॒తిం య॒జతీ॒యం వా అ॒దితి॒రస్యామే॒వ ప్ర॒తిష్ఠా॒యా॒ను
 ప॒శ్యత్యది॒తిమి॒ష్టా మారు॒తీమృ॒చమ॒న్వాహ మ॒రుతో వై దై॒వానాం వి॒శో దే॒వవి॒శం ఖ॒లు వై
 కల్ప॒మానం మ॒నుష్య॒వి॒శమ॒ను కల్ప॒తే య॒న్మారు॒తీమృ॒చమ॒న్వాహ వి॒శాం క్షు॒ప్తైః
 బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నో వద॒న్తి ప్ర॒యాజ॒వద॒ననూ॒యాజం ప్రా॒యణీ॒యం కార్య॒మనూ॒యాజ॒వ- [32]
 దప్ర॒యాజ॒ముద॒యనీ॒యమి॒తీమే వై ప్ర॒యాజా అ॒మీ అ॒నూ॒యాజాః సై॒వ సా య॒జ్ఞస్య
 స॒న్తతి॒స్తత్త॒థా న కార్య॒మాత్మా వై ప్ర॒యాజాః ప్ర॒జా॒నూ॒యాజా య॒త్ప్ర॒యాజా
 న॒న్తరి॒యాదా॒త్మాన॒మన్తరి॒యాద్యద॒ నూ॒యాజాన॒న్తరి॒యాత్ప్ర॒జామ॒న్తరి॒యాద్యతః ఖ॒లు వై
 య॒జ్ఞస్య వి॒తత॒స్య న క్రి॒యతే తద॒ను య॒జ్ఞః ప॒రా భ॒వతి య॒జ్ఞం ప॒రాభ॒వన్తం
 య॒జమా॒నో॒ను [33] ప॒రా భ॒వతి ప్ర॒యాజ॒వదే॒వా॒నూ॒యాజ॒వత్ప్రా॒యణీ॒యం కార్యం
 ప్ర॒యాజ॒వద॒నూ॒యాజ॒వదుద॒యనీ॒యన్నా॒ఽత్మాన॒మన్తరే॒తి న ప్ర॒జాం న య॒జ్ఞః
 ప॒రాభ॒వతి న య॒జమా॒నః ప్రా॒యణీ॒యస్య ని॒ష్కా॒స ఉద॒యనీ॒యమ॒భి నిర్వ॒పతి సై॒వ సా
 య॒జ్ఞస్య స॒న్తతి॒ర్యాః ప్రా॒యణీ॒యస్య యా॒జ్యా య॒త్తా ఉద॒యనీ॒యస్య యా॒జ్యాః
 కు॒ర్యాత్ప॒రాజ॒ముం లో॒కమా రో॒హిత్ప్ర॒మాయు॒కః స్వా॒ధ్యాః ప్రా॒యణీ॒యస్య
 పు॒రో॒ను॒వాక్యాస్తా ఉద॒యనీ॒యస్య యా॒జ్యాః కరో॒త్యస్మి॒న్నే॒వ లో॒కే ప్ర॒తి తి॒ష్ఠతి॥[34]
 ప్ర॒జ్ఞాత్మై ప॒శ్యత్యనూ॒యాజ॒వద్య॒జమా॒నో॒ను పు॒రో॒ను॒వాక్యాస్తా అ॒ష్టా చ॥6.1.5॥

క॒ద్రాశ్చ వై సు॒పర్ణీ చా॒ఽత్మ॒రూప॒యోర॒పృథ్వి॒తాగ్ం సా క॒ద్రాః
 సు॒పర్ణీ మ॒జయ॒థ్నాబ్ర॒వీత్ప్రతీ॒యస్యామి॒తో ది॒వి సోమ॒స్తమా హ॒ర తే॒నాఽత్మా॒నం

నిష్క్రీణీష్వేతీయం పై కదూరసౌ సుపర్ణి చన్దాగ్ంసి సౌపర్ణీయాః సాఽబ్రవీదస్మై పై పితరౌ
 పుత్రాన్భిభృతస్తృతీయస్యామితో దివి సోమస్తమా హర తేనాఽఽత్మానం నిష్క్రీణీష్వే- [3౯] తి
 మా కదూరవోచదితి జగత్కృదపతచ్ఛతుర్దశాక్షరా సతీ సాఽప్రాప్య న్యవర్తత తస్యై ద్వే
 అక్షరే అమీయేతాగ్ం సా పశుభిశ్చ దీక్షయా చాఽఽగచ్ఛత్తస్మాజ్జగతీ చన్దసాం పశవ్యతమా
 తస్మాత్పశుమన్తం దీక్షోప నమతి త్రిష్టుగుదపతత్త్రయాదశాక్షరా సతీ సాఽప్రాప్య న్యవర్తత
 తస్యై ద్వే అక్షరే అమీయేతాగ్ం సా దక్షిణాభిశ్చ [౪౦] తపసా చాఽఽగచ్ఛత్తస్మాత్త్రిష్టుభో
 లోకే మాధ్యన్దిసే సవసే దక్షిణా నీయన్త ఏతత్థలు వావ తప ఇత్యాహుర్యః స్వం దదాతీతి
 గాయత్కృదపతచ్ఛతురక్షరా సత్యజయా జ్యోతిషా తమస్యా అజాఽభ్యరున్త తదజాయా
 అజత్వగ్ం సా సోమశ్చాఽహరచ్ఛత్వారి చాఽక్షరాణి సాఽష్టాక్షరా సమపద్యత
 బ్రహ్మవాదినో వదన్తి [౪౧] కస్మాథ్సత్యాద్గాయత్రీ కనిష్ఠా చన్దసాగ్ం సతీ యజ్ఞముఖం
 పరీయాయేతి యదేవాఽదః సోమమాఽహరత్తస్మాద్యజ్ఞముఖం పర్యేత్తస్మాత్తేజస్వినీతమా
 పద్భ్యాం ద్వే సవసే సమగృహ్ణన్ముఖేనైకం యన్ముఖేన సమగృహ్ణత్తదధయత్తస్మాద్ద్వే
 సవసే శుక్రవతీ ప్రాతఃసవనం చ మాధ్యన్దినం చ తస్మాత్స్తృతీయసవన ఋజీషమభి
 షుణ్యాన్తి ధీతమివ హి మన్యన్త [౪౨] ఆశిరమవ నయతి సశుక్రత్వాయాఽథో సం
 భరత్యేవైనత్తగ్ం సోమమాప్రియమాణం గన్ధర్వో విశ్వావసుః పర్యముష్ణాథ్స తిస్రో రాత్రీః
 పరిముషితోవసత్తస్మాత్తిస్రో రాత్రీః క్రీతః సోమో వసతి తే దేవా అబ్రువన్స్త్రీకామా పై
 గన్ధర్వాః స్త్రియా నిష్క్రీణామేతి తే వాచగ్గ్ స్త్రియమేకహాయనీం కృత్వా తయా
 నిరక్రీణన్థాం రోహిద్రూపం కృత్వా గన్ధర్వేభ్యో- [౪౩] ఽపక్రమ్యాఽతిష్ఠత్తద్రోహితో జన్మ తే
 దేవా అబ్రువన్నప యుష్మదక్రమీన్నాఽస్మానుపావర్తతే వి హ్వయామహ ఇతి బ్రహ్మ గన్ధర్వా
 అవదన్నగాయన్దేవాః సా దేవాన్గాయత ఉపావర్తత తస్మాద్గాయన్తగ్గ్ స్త్రియః కామయన్తే
 కాముకా ఏనగ్గ్ స్త్రియా భవన్తి య ఏవం వేదాఽథో య ఏవం విద్వానపి జన్యేషు భవతి
 తేభ్య ఏవ దదత్యుత యద్బహుతయా [౪౪] భవన్త్యేకహాయన్యా క్రీణాతి వాచైవైనగ్ం

సర్వయా క్రీణాతి తస్మాదేకహాయనా మనుష్యా వాచం
 వదన్త్యకూటయాకర్ణయాకాణయాశ్లోణయాసప్తశఫయా క్రీణాతి సర్వయైవైనం
 క్రీణాతి యచ్ఛేతయా క్రీణీయాద్దుశ్చర్మా యజమానః స్యాద్యత్ప్రప్లయానుస్తరణీ
 స్యాత్ప్రమాయుకో యజమానః స్యాద్యద్ద్విరూపయా వార్తఘ్ని స్యాథ్న
 వాన్యశ్శనీయాత్తం వాన్యో జినీయాదరుణయా పిజ్గాక్ష్యా క్రీణాత్యేతద్వై సోమస్య రూపగ్న్
 స్వయైవైనం దేవతయా క్రీణాతి||[౪౩]

నిష్క్రీణీష్వ దక్షిణాభిశ్చ వదన్తి మన్యస్తే గన్ధర్వభ్యో బహుతయాః పిజ్గాక్ష్యా దశ చ||6.1.6||

తద్ధిరణ్యమభవత్తస్మాదద్భ్యో హిరణ్యం పునన్తి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి కస్మాథ్నత్యాదనస్థికేన
 ప్రజాః ప్రవీయన్తేన్యన్వతీర్జాయన్త ఇతి యద్ధిరణ్యం ఘృతేన్వధాయ జుహోతి
 తస్మాదనస్థికేన ప్రజాః ప్ర వీయన్తేన్యన్వతీర్జాయన్త ఏతద్వా అగ్నిః ప్రియం ధామ
 యద్ధృతం తేజో హిరణ్యమియం తే శుక్ర తనూరిదం వర్చ ఇత్యాహ సతేజసమేవైనగ్ం
 సతనుం [౪౬] కరోత్యథో సం భరత్యేవైనం యదబద్ధమవదధ్యాద్గర్భాః ప్రజానాం
 పరాపాతుకాః స్యుర్బద్ధమవ దధాతి గర్భాణాం ధృత్యై నిష్టర్క్యమ్బధ్నాతి ప్రజానాం
 ప్రజననాయ వాగ్వా ఏషా యథోమక్రయణీ జూరసీత్యాహ యద్ధి మనసా జవతే తద్వాచా
 వదతి ధృతా మనసేత్యాహ మనసా హి వాగ్ధృతా జష్టా విష్ణవ ఇత్యాహ [౪౭] యజ్ఞో వై
 విష్ణుర్జజ్ఞాయైవైనాం జష్టాం కరోతి తస్యాస్తే సత్యసవసః ప్రసవ ఇత్యాహ
 సవితృప్రసూతామేవ వాచమవ రున్ధే కాణ్డేకాణ్డే వై క్రియమాణే యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి
 జిఘాగ్ంసస్త్యేష ఖలు వా అక్షోహతః పన్థా యోగ్గ్నిశ్చ సూర్యస్య చ సూర్యస్య
 చక్షురాకరుహమగ్నిరక్షః కనీనికామిత్యాహ య ఏవారక్షోహతః పన్థాస్తగ్ం సమారోహతి
 [౪౮] వాగ్వా ఏషా యథోమక్రయణీ చిదసి మనాన్సీత్యాహ శాస్త్యేవైనామేతత్తస్మాచ్ఛిష్టాః
 ప్రజా జాయన్తే చిదసీత్యాహ యద్ధి మనసా చేతయతే తద్వాచా వదతి మనాన్సీత్యాహ

యద్ధి మనసాభిగచ్ఛతి తత్కరోతి ధీరసీత్యాహ యద్ధి మనసా ధ్యాయతి తద్వాచా [౪౯]
 వదతి దక్షిణాఽసీత్యాహ దక్షిణా హ్యేషా యజ్ఞియాఽసీత్యాహ యజ్ఞియామేవైనాం కరోతి
 క్షత్రియాఽసీత్యాహ క్షత్రియా హ్యేషాఽదితిరస్యుభయతః శీర్షీత్యాహ యదేవాఽఽదిత్యః
 ప్రాయణీయో యజ్ఞానామాదిత్య ఉదయనీయస్తస్మాదేవమాహ యదబద్ధా స్యాదయతా
 స్యాద్యత్పదిబద్ధాఽనుస్తరణీ స్యాత్ప్రమాయుకో యజమానః స్యా- [౫౦] ద్యత్కర్ణగృహీతా
 వార్త్రఘ్ని స్యాథన వాఽన్యశ్శనీయాత్తం వాఽన్యో జినీయాన్మిత్రస్త్వా పది బధ్నాత్విత్యాహ
 మిత్రో వై శివో దేవానాం తేనైవైనాం పది బధ్నాతి పూషాఽధ్వనః పాత్విత్యాహేయం వై
 పూషేమామేవాఽస్యా అధిపామకః సమష్ట్యా ఇన్త్రాయాఽధ్యక్షాయేత్యాహేన్త్రమేవాఽస్యా
 అధ్యక్షం కరో- [౫౧] త్యను త్వా మాతా మన్యతామను పితేత్యాహాఽనుమతయైవైనయా
 క్రీణాతి సా దేవి దేవమచ్ఛేహీత్యాహ దేవీ హ్యేషా దేవః సోమ ఇన్త్రాయ
 సోమమిత్యాహేన్త్రాయ హి సోమ ఆప్త్రాయతే యదేతద్యజుర్న బ్రూయాత్పరాచ్యేవ
 సోమక్రయణీయాద్బుద్ధస్త్వాఽఽ వర్తయత్విత్యాహ రుద్రో వై క్రూరో [౫౨]
 దేవానాన్తమేవాఽస్యై పరస్తాద్దధాత్యావృత్త్యై క్రూరమివ వా ఏతత్కరోతి యద్బుద్ధస్య
 కీర్తయతి మిత్రస్య పథేత్యాహ శాన్త్యై వాచా వా ఏష వి క్రీణీతే యః సోమక్రయణ్యా స్వస్తి
 సోమసఖా పునరేహి సహ రయ్యేత్యాహ వాచైవ విక్రీయ పునరాత్మన్వాచం ధత్తే
 ఽనుపదాసుకాఽస్య వాగ్భవతి య ఏవం వేద||[౫౩]

సతనుం విష్ణవ ఇత్యాహ సమారోహతి ధ్యాయతి తద్వాచా యజమానస్యాత్కరోతి క్రూతో వేద||6.1.7||

షట్పదాన్యను నిష్క్రామతి షడహఃవాజ్నేనాఽతి వదత్యుత సంవత్సరస్యాయఽసే యావత్త్యేవ
 వాక్తామవ రున్ధే సప్తమే పదే జుహోతి సప్తపదా శక్వరీ పశవః శక్వరీ పశూనేవాఽవ రున్ధే
 సప్త గ్రామ్యాః పశవః సప్తాఽఽరణ్యాః సప్త ఛన్దాగ్స్యుభయస్యాఽవరుద్ధ్యై వస్వ్యసి
 రుద్రాఽసీత్యాహ రూపమేవాఽస్యా ఏతన్మహిమానం [౫౪] వ్యాచష్ఠే బృహస్పతిస్త్వా సుమ్నీ

ర॒ణ్వ॒త్వి॒త్యా॒హ బ్ర॒హ్మ వై దే॒వానాం బ్ర॒హ్మ॒స్పతి॒ర్బ్ర॒హ్మణై॒వాఽస్మై ప॒శూన॒వ రు॒న్ధే రు॒ద్రో
 వసు॒భిరా చి॒కేత్వి॒త్యా॒హః॑॑॑వృ॒త్త్య పృ॒థి॒వ్యాస్త్వా మూ॒ర్ధన్నా జి॒ఘర్మి దే॒వయ॒జన ఇ॒త్యా॒హ
 పృ॒థి॒వ్యా హే॒ష మూ॒ర్ధా యదే॒వయ॒జన॒మిడా॒యాః పద ఇ॒త్యా॒హేడా॒యై హే॒తత్పదం
 యథో॒మక్ర॒యణై॒ ఘృ॒తవ॒తి స్వా॒హే- [౫౫] త్యా॒హ యదే॒వాఽస్మై పదాద్ధృ॒తమపీ॒డ్యత
 తస్మాదే॒వమా॒హ యద॒ధ్వర్యు॒రన॒గ్నావా॒హుతిం జు॒హుయాద॒న్ధోఽధ్వ॒ర్యుః స్వా॒ద్రక్షాగ్ం॑సి
 య॒జ్ఞగ్ం హ॒న్యూర్హి॒రణ్య॒ముపా॒స్య జు॒హోత్య॒గ్నివ॒త్యేవ జు॒హోతి నాన్ధోఽధ్వ॒ర్యుర్భవ॒తి న
 య॒జ్ఞగ్ం రక్షాగ్ం॑సి ఘ్ను॒న్తి కాణ్డే॒కాణ్డే వై క్రి॒యమా॒ణే య॒జ్ఞగ్ం రక్షాగ్ం॑సి జి॒ఘాగ్ం॑సన్తి
 పరి॒లిఖి॒తగ్ం రక్షః పరి॒లిఖి॒తా అరా॒తయ ఇ॒త్యా॒హ రక్ష॒సామ॒పహ॒త్యా [౫౬] ఇద॒మహగ్ం
 రక్ష॒సో గ్రి॒వా అపి కృ॒న్తామి యోఽస్మాన్దే॒వ్విష్టి యం చ వ॒యం ద్వి॒ష్టు ఇ॒త్యా॒హ ద్వో వావ
 పు॒రుషౌ యం చై॒వ ద్వే॒ష్టి యశ్చై॒నం ద్వే॒ష్టి తయోరే॒వాన॒న్తరాయం గ్రి॒వాః కృ॒న్తతి ప॒శవో
 వై సోమ॒క్రయ॒ణైః పదం యావ త్తూ॒తగ్ం సం వప॒తి ప॒శూసే॒వావ రు॒న్ధేఽస్మై రాయ
 ఇతి సం వప॒త్యాత్మాన॒మేవాధ్వ॑ఽర్యుః [౫౭] ప॒శుభ్యో నాన్తరే॒తి త్వే రాయ ఇతి
 య॒జమా॒నాయ ప్ర య॒చ్ఛతి య॒జమా॒న ఏవ ర॒యిం దధా॒తి తోతే రాయ ఇతి పత్ని॒యా
 అర్థో వా ఏ॒ష ఆత్మ॒నో యత్పత్నీ యథా గృ॒హేషు ని ధ॒త్తే తాదృగే॒వ తత్త్వ॑ష్టి॒మతీ తే
 సపే॒యేత్యా॒హ త్వష్టా వై ప॒శూనాం మి॒థునా॒నాగ్ం రూప॒కృద్రూప॑మే॒వ ప॒శుషు దధా॒త్యస్మై
 వై లోకాయ గార్హ॒పత్య ఆ ధీ॒యతే॒ముష్మా ఆహ॒వనీ॒యో యద్గార్హ॒పత్య
 ఉప॒వపే॒దస్మి॒ల్లోకే ప॒శుమా॒న్ధాన్యద్యదా॒హవనీ॒యే ఽముష్మి॒ల్లోకే
 ప॒శుమా॒న్ధాన్యదు॒భయోరుప వప॒త్యుభయోరే॒వైనం లోక॑యాః ప॒శుమ॒న్తం కరో॑తి||[౫౮]
 మహి॒మానగ్ం స్వా॒హాఽపహ॒త్యా అధ్వ॒ర్యుర్ధే॒యతే చతు॒ర్విగ్ంశతి॑శ్చ||6.1.8||

బ్ర॒హ్మవా॒దినో వద॒న్తి వి॒చిత్త్యః సో॒మా ౩ న వి॒చిత్త్యా ౩ ఇతి సో॒మో వా ఓ॒షధీ॒నాగ్ం రా॒జా
 తస్మి॒న్యదా॒పన్నం గృ॒సిత॒మేవా॒స్య తద్య॒ద్విచి॒నుయాద్య॒థాఽస్యాద్గృ॒సితం నిష్ఠి॒దతి తాదృగే॒వ

తద్యన్తు విచినుయాద్యథాక్షన్నాపన్నం విధావతి తాదృగేవ తత్క్ష్మధుకోధ్వర్యుః
 స్యాత్క్ష్మధుకో యజమానః సోమవిక్రయిన్థోమగ్ం శోధయేత్యేవ బ్రూయాద్యదీతరం [౫౯]
 యదీతరముభయేనైవ సోమవిక్రయిణమర్పయతి తస్మాథ్సోమవిక్రయీ క్షోధుకోరుణో హ
 స్మాకహౌపవేశిః సోమక్రయణ ఏవాహస్తృతీయసవనమవ రున్ధ ఇతి పశూనాం
 చర్మన్మిమీతే పశూనేవావ రున్ధే పశవో హి తృతీయగ్ం సవనం యం కామయేతాపశుః
 స్యాదిత్యృక్షతస్తస్య మిమీతర్క్ష్మం వా అపశవ్యమపశురేవ భవతి యజ్మామయేత
 పశుమాన్ధాన్య- [౬౦] దితి లోమతస్తస్య మిమీతైతద్వై పశూనాగ్ం రూపగ్ం
 రూపేణైవాకస్మై పశూనవ రున్ధే పశుమానేవ భవత్యపామస్తే క్రీణాతి సరసమేవైనం
 క్రీణాత్యమాత్యోకసీత్యాహమైవైనం కురుతే శుక్రస్తే గ్రహ ఇత్యాహ శుక్రో హ్యస్య
 గ్రహోకనసాకచ్చ యాతి మహిమానమేవాస్యాకచ్చ యాత్యనసా- [౬౧] కచ్చ యాతి
 తస్మాదనోవాహ్యగ్ం సమే జీవనం యత్ర ఖలు వా ఏతగ్ం శీర్షా హరన్తి
 తస్మాచ్ఛీర్షహార్యం గిరౌ జీవనమభి త్యం దేవగ్ం సవితారమిత్యతిచ్చన్దసర్పా
 మిమీతేకతిచ్చన్దా పై సర్వాణి చన్దాగ్ంసి సర్వేభిరేవైనం చన్దేభిర్మిమీతే వర్షృ వా ఏషా
 చన్దసాం యదతిచ్చన్దా యదతిచ్చన్దసర్పా మిమీతే వర్షైవైనగ్ం సమానానాం
 కరోత్యకయైకయోధ్వగ్ం [౬౨] మిమీతేకయాతయామ్నియాయాతయామ్నియైవైనం మిమీతే
 తస్మాన్నానావీర్యా అజ్గలయః సర్వాస్వజ్గుష్ఠముప ని గృహ్ణాతి
 తస్మాథ్సమావద్వీర్యోకన్యాభిరజ్గలిభిస్తస్మాథ్సర్వా అను సం చరతి యథ్సహ సర్వాభిర్మిమీత
 సగ్గ్శిష్టా అజ్గలయౌ జాయేరస్నేకయైకయోధ్వగ్ం మిమీతే తస్మాద్విభక్తా జాయన్తే పశ్చ
 కృత్వో యజుషా మిమీతే పశ్చాక్షరా పజ్క్తిః పాజ్క్తి యజ్జ్ మేవాకవ రున్ధే పశ్చ
 కృత్వస్తూష్ణిం [౬౩] దశ సం పద్యన్తే దశాక్షరా విరాడన్మం విరాడ్విరాజైవాకన్నాద్యమవ రున్ధే
 యద్యజుషా మిమీతే భూతమేవాకవ రున్ధే యత్తూష్ణిం భవిష్యద్యద్వై తావానేవ సోమః
 స్యాద్యావన్తం మిమీతే యజమానస్యైవ స్యాన్నాకపి సదస్యానాం ప్రజాభ్యస్తేవ్త్యప

స॒మూ॒హతి॑ స॒దస్యా॑నే॒కవా॒న్వాభ॑జతి॒ వాస॑సో॒ప న॒హ్యతి॑ స॒ర్వదే॑వ॒త్యం॑ వై [౬౪] వా॒సః
స॒ర్వాభి॑రే॒వైనం॑ దే॒వతా॑భిః స॒మర్థ॑యతి ప॒శవో॑ వై సో॒మః ప్రా॒ణాయ॑ త్వే॒త్యుప॑ న॒హ్యతి॑
ప్రా॒ణమే॑వ ప॒శుషు॑ ద॒ధాతి॑ వ్యా॒నాయ॑ త్వే॒త్యను॑ శృ॒న్థతి॑ వ్యా॒నమే॑వ ప॒శుషు॑ ద॒ధాతి॑
తస్మా॑ద్స్వ॒పంతం॑ ప్రా॒ణా న జ॑హతి॥[౬౫]
ఇ॒తరం॑ ప॒శుమాన్ధాన్యధ్య॑త్యన॒సోధ్సర్గ॑న్త॒ష్టిగ్ం స॒ర్వదే॑వ॒త్యం॑ వై త్రయ॑స్త్రి॒గ్ంశ॑చ్ఛ||6.1.9||

య॒త్కల॑యా తే శ॒ఫేన॑ తే క్రీ॒ణానీ॑తి ప॒ణేతా॑గో॒అర్హ॑గ్ం సో॒మం కు॒ర్యాదగో॑అర్హం
య॒జమా॑నమగో॒అర్హమ॑ధ్వ॒ర్యం గో॑స్తు మ॒హిమా॑నన్నా॒వ తి॑రే॒ద్గవా॑ తే క్రీ॒ణానీ॑త్యే॒వ
బ్రూ॑యాద్గో॒అర్హమే॑వ సో॒మం క॒రోతి॑ గో॒అర్హం॑ య॒జమా॑నం గో॒అర్హమ॑ధ్వ॒ర్యం న
గో॒ర్మహి॑మా॒నమ॑వ తిర॒త్యజ॑యా క్రీ॒ణాతి॑ స॒తప॑సమే॒వైనం॑ క్రీ॒ణాతి॑ హి॒రణ్యే॑న క్రీ॒ణాతి॑
స॒శుక్ర॑మే॒వై- [౬౬] నం క్రీ॒ణాతి॑ ధే॒న్వా క్రీ॒ణాతి॑ సా॒శిర॑మే॒వైనం॑ క్రీ॒ణాత్యు॑షభే॒ణ క్రీ॒ణాతి॑
సే॒న్త్రమే॒వైనం॑ క్రీ॒ణాత్య॑నడు॒హో క్రీ॒ణాతి॑ వహ్ని॒ర్వా అ॑న॒డవా॑న్వహ్ని॒నైవ వహ్ని॑ య॒జ్ఞస్య॑
క్రీ॒ణాతి॑ మి॒థునా॑భ్యాం క్రీ॒ణాతి॑ మి॒థున॑స్యా॒వరు॑ద్ధై॒ వాస॑సా క్రీ॒ణాతి॑ స॒ర్వదే॑వ॒త్యం॑ వై
వా॒సః స॒ర్వాభ్య॑ ఏ॒వైనం॑ దే॒వతా॑భ్యః క్రీ॒ణాతి॑ దశ॒ సం ప॑ద్యస్తే దశాక్ష॒రా వి॑రాడన్తం
వి॒రాడ్వి॑రాజై॒వాక॑న్నాద్యమ॒వ రు॑న్ధే [౬౭] తప॑సస్త॒నూర॑సి ప్ర॒జాప॑తే॒ర్వర్ణ ఇ॒త్యాహ॑ ప॒శుభ్య॑
ఏ॒వ తద॑ధ్వ॒ర్యుర్ని హ్ను॑త ఆత్మ॒నోక॑నావ్ర॒స్కాయ॑ గచ్ఛ॒తి శ్రి॒యం ప్ర॑ ప॒శూనా॑ప్నోతి య
ఏ॒వం వేద॑ శుక్రం తే శుక్రే॒ణ క్రీ॒ణామీ॑త్యాహ యథా॒యజు॑రే॒వైతద్దే॒వా వై యే॑న హి॒రణ్యే॑న
సో॒మమక్రీ॑ణన్తదభీ॒షహో॑ పు॒నరా॑కదదత కో హి తే॒జసా॑ వి క్రీ॒ష్వత॑ ఇతి యే॒న హి॒రణ్యే॑న [౬౮]
సో॒మం క్రీ॒ణీయా॑త్తదభీ॒షహో॑ పు॒నరా॑ దదీత తే॒జ ఏ॒వాక॑త్మన్ధ॒త్తేక॑స్మై జ్యోతిః
సో॒మవి॑క్రయిణి తమ ఇ॒త్యాహ॑ జ్యోతి॒రేవ॑ య॒జమా॑నే ద॒ధాతి॑ తమసా
సో॒మవి॑క్రయిణమర్పయతి యదనుపగ్ర॒థ్య హ॑న్యాద్ధన్త॒శూకా॑స్తాగ్ం స॒మాగ్ం స॒ర్వాః
స్మృ॑రిదమహగ్ం స॒ర్పాణాం॑ దన్త॒శూకా॑నాం గ్రీ॒వా ఉ॑ప గ్ర॒థ్నామీ॑త్యాహా॒దన్త॒శూకా॑స్తాగ్ం

సమాగ్ం సర్వా భవన్తి తమసా సోమవిక్రయిణం విధ్యతి స్వాన [౬౯] భ్రాజేత్యాహైతే వా
 అముష్మిల్లోకే సోమమరక్షస్తేభ్యోఽధి సోమమాహరన్ యదేతేభ్యః
 సోమక్రయణాఽన్నానుదిశేదక్రీతోఽస్య సోమః స్యాఽన్నాస్యైతేఽముష్మిల్లోకే సోమగ్ం
 రక్షేయుర్యదేతేభ్యః సోమక్రయణాననుదిశతి క్రీతోఽస్య సోమా భవత్యేతేఽస్యాఽముష్మిల్లోకే
 సోమగ్ం రక్షన్తి॥[౭౦]

సశక్రమేవ రున్ధ ఇతి యేన హిరణ్యవన స్వాన చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ॥6.1.10॥

వారుణో వై క్రీతః సోమ ఉపనద్ధో మిత్రో న ఏహి సుమిత్రధా ఇత్యాహ శాన్త్యా
 ఇన్ద్రస్యోరుమా విశ దక్షిణమిత్యాహ దేవా వై యగ్ం సోమమక్రీణంతమిన్ద్రస్యోరో దక్షిణ
 ఆఽసాదయస్తేష ఖలు వా ఏతర్హిన్ద్రో యో యజతే తస్మాదేవమాహోదాయుషా
 స్వాయుషేత్యాహ దేవతా ఏవాఽన్వారభ్యేత్- [౭౦]
 తిష్ఠత్యుర్వన్తరిక్షమన్విహిత్యాహాఽన్తరిక్షదేవత్యో ౨ హ్యేతర్హి సోమోఽదిత్యాః
 సదోఽస్యదిత్యాః సద ఆ సీదేత్యాహ యథాయజురేపైతద్వి వా ఏనమేతదర్ధయతి
 యద్వారుణగ్ం సన్తం మైత్రం కరోతి వారుణ్యర్పాఽఽ సాదయతి స్వయైవైనం దేవతయా
 సమర్ధయతి వాససా పర్యానహ్యతి సర్వదేవత్యం వై వాసః సర్వాభిరేపై- [౭౧] నం దేవతాభిః
 సమర్ధయత్యథో రక్షసామపహత్యై వనేషు వ్యన్తరిక్షం తతానేత్యాహ వనేషు హి వ్యన్తరిక్షం
 తతాన వాజమర్వధ్నివిత్యాహ వాజగ్గ్ హ్యర్వధ్ను పయో అఘ్నియాస్విత్యాహ పయో
 హ్యఘ్నియాసు హృథ్ను క్రతుమిత్యాహ హృథ్ను హి క్రతుం వరుణో విక్ష్యగ్నిమిత్యాహ
 వరుణో హి విక్ష్యగ్నిం దివి సూర్య- [౭౩] మిత్యాహ దివి హి సూర్యగ్ం సోమమద్రావిత్యాహ
 గ్రావాణో వా అద్రయస్తేషు వా ఏష సోమం దధాతి యో యజతే తస్మాదేవమాహోదు త్యం
 జాతపేదసమితి సౌర్యర్పా కృష్ణాజినం ప్రత్యానహ్యతి రక్షసామపహత్యా ఉస్రాపేతం
 ధూర్షాహావిత్యాహ యథాయజురేపైతత్ప్ర చ్యవస్వ భువస్పత ఇత్యాహ భూతానాగ్ హ్యే-

[౭౪] ష పతిర్విశ్వాన్యభి ధామానీత్యాహ విశ్వాని హ్యే ౨ షోఽభి ధామాని ప్రచ్యవతే మా త్వా
 పరిపరీ విదదిత్యాహ యదేవాదః సోమమాప్రియమాణఙ్గన్ధర్వో విశ్వావసుః
 పర్యముష్ణాత్తస్మాదేవమాహోఽపరిమోషాయ యజమానస్య స్వస్త్వయన్యసీత్యాహ
 యజమానస్యైవైష యజ్ఞస్యాఽన్వారమ్భాఽనవచ్ఛిత్త్యై వరుణో వా ఏష
 యజమానమభ్యైతి యత్ [౭౫] క్రితః సోమ ఉపనద్ధో నమో మిత్రస్య వరుణస్య చక్షస
 ఇత్యాహ శాన్త్యా ఆ సోమం వహన్త్యగ్నినా ప్రతి తిష్ఠతే తౌ సమ్భవన్తౌ యజమానమభి
 సమ్భవతః పురా ఖిలు వావైష మేధాయాఽఽత్మానమారభ్య చరతి యో దీక్షితో
 యదగ్నిషోమీయం పశుమాలభత ఆత్మనిష్క్రయణ ఏవాఽస్య స తస్మాత్తస్య నాఽఽశ్యం
 పురుషనిష్క్రయణ ఇవ హ్యథో ఖల్వాహురగ్నిషోమాభ్యాం వా ఇన్ద్రో వృత్రమహన్నితి
 యదగ్నిషోమీయం పశుమాలభతే వార్తఘ్న ఏవాఽస్య స తస్మాద్వాశ్యం వారుణ్యర్చా పరి
 చరతి స్వయైవైనం దేవతయా పరి చరతి||[౭౬]

అన్వారభ్యోధ్వర్వాభిరేవ సూర్యం భూతానాగ్ం హ్యేతి యదాహుస్సప్తవిగ్ంశతిశ్చ||6.1.11||

ప్రాచీనవగ్ంశంయావన్త ఋఖ్సమో వాగ్వే దేవేభ్యో దేవా వై దేవయజుషనఙ్కద్యూశ్చ తద్విరణ్యగ్ం షట్పదాని బ్రహ్మవాదినో
 విచిత్రే యత్కలయా తే వారుణో వై క్రితసోమ ఏకాదశ||11||

ప్రాచీనవఘ్ంశంగ్ స్వాహేత్యాహ యోఽన్తశ్శరా హ్యేష సన్తపసా చ యత్కర్ణగ్హితేతి లోమతో వారుణష్షట్ధ్వన్తతిః||౭౬||
 ప్రాచీనవగ్ంశం పరి చరతి||

||హరిః ఓమ్||

||శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు||

||ఇతి షష్ఠ కాణ్డే ప్రథమః ప్రశ్నః||